

การนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

INTERNAL SUPERVISION IN SCHOOLS BURAPHA SUEKSA SCHOOL GROUP UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ลักษมณ มากมูล

ติดต่อ : S6746510059@sau.ac.th โทร 090-4483586

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)การนิเทศภายในสถานศึกษา และ 2)แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1จำนวน 175 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1)การนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินปรับปรุงพัฒนา, ด้านวางแผนการพัฒนากำหนดทางเลือก, ด้านดำเนินการนิเทศตามแผน, ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการสร้างขวัญและกำลังใจตามลำดับ และ 2)แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีพหุแนวทาง ดังนี้ 2.1) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและพิจารณาความดีความชอบที่มาจากหลายฝ่าย เพื่อลดความลำเอียงในการประเมินบุคคล 2.2) ควรปฏิบัติตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากร 2.3) ควรสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องในการนิเทศภายในที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือและพัฒนา ให้เวลาและโอกาสครูในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้หรือวิธีการสอนก่อนที่จะนำผลประเมินขั้นสุดท้ายไปใช้พิจารณาความดีความชอบ 2.4) ควรมีการการยกย่องเชิดชูเกียรติทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2.5)ควรสนับสนุนความก้าวหน้า สวัสดิการและสร้างขวัญกำลังใจ และ 2.6) ควรชมเชยและให้กำลังใจต่อผลลัพธ์ที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
- 2.เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรกลุ่มย่อยของโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1		
สั	กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา	ประชากร
		ครู
1	โรงเรียนอนุบาลวัดดอนเจดีย์	14
2	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	28
3	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	9
4	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	8
5	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	21
6	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	156
7	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	4
8	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	9
9	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	6
10	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	13
11	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	10
12	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	6
13	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	21
14	โรงเรียนวัดดอนเจดีย์	15
รวม		320

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน รวม 320 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) [16] และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 175 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์บริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่ง และ5) ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's Scale)

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้
 - 1.1) ศึกษาศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัยและปรึกษารับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - 1.2) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามมีค่า อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

- 1.3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out)กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ **0.986**

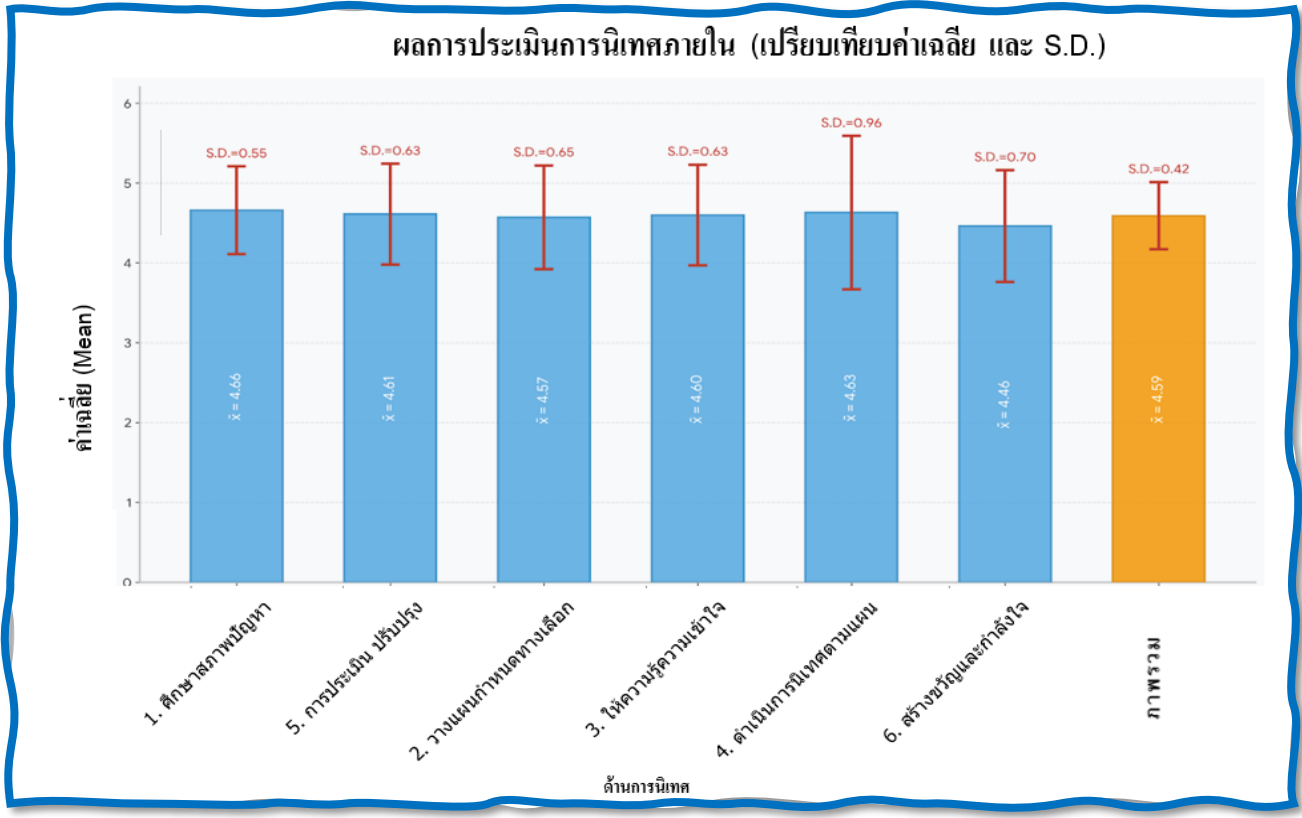
- 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้
 - 2.1) ศึกษาศึกษาหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
 - 2.2) พิจารณานำผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 2.3) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1) การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง
 - 1.2) การวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)แปลความหมายระดับการปฏิบัติ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการจัดหมวดหมู่ประเด็นสำคัญ และสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ผลการวิจัย

1.การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย**ด้านการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา มีการใช้ข้อมูลพื้นฐาน (SAR และ SWOT Analysis) มากกำหนดทิศทางเชิงรุกอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สทฐ.[12] ในทางตรงข้าม**ด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจ กลับมีผลประเมินต่ำที่สุด** สะท้อนให้เห็นถึงความวิตกกังวลของครูที่ยังมองว่าการนิเทศคือการจับผิดและส่งผลกระทบต่อ การพิจารณาความดีความชอบทำให้เกิดภาวะกดดัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสงัด อุทรานนท์ [9]และปิยบุษ ภาณุจนะกันโห [4]ที่เน้นย้ำว่าหากขาดการเสริมแรง และ กระบวนการแบบกัลยาณมิตร การนิเทศย่อมไม่อาจบรรลุผลสำเร็จได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของมักร เลิศชัยวานิช [7] และธวัชชัย นิลสนธิ [8] ที่พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาในยุคปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นระบบและได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนทำให้ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2.แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีพหุแนวทาง ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและพิจารณาความดีความชอบจากหลายฝ่าย เพื่อสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลและลดความลำเอียงในการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จูไรรัตน์ สุดรุ่ง [2]ที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ 2) การยึดมั่นในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามกรอบมาตรฐานและเกณฑ์ PAของ ก.ค.ศ. เพื่อสร้างความชัดเจนและโปร่งใส สอดคล้องกับแนวคิดของแอริส [15]ที่ระบุว่า การสื่อสารเกณฑ์ และเครื่องมือประเมินที่ชัดเจนล่วงหน้า จะช่วยลดความวิตกกังวลของผู้รับการนิเทศได้ 3) การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ โดยให้เวลาและโอกาสครูในการปรับปรุงแผนการสอนก่อนนำผลไปพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการนิเทศเชิงพัฒนาการ (Developmental Supervision)ของกลิคแมน และคณะ [14]ที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างค่อยเป็นค่อยไป มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผล 4) การยกย่องเชิดชูเกียรติเชิงประจักษ์ทั้งรูปแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจ และการเห็นคุณค่าในตนเอง Beach and Reinhartz[13] และ สันต์ธวัช ศรีคำแท้[12]ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก Herzberg [17]ในด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) 5)การสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพและสวัสดิการ เพื่อให้ครูรู้สึกมั่นคง และลดภาระงานที่ไม่จำเป็น สอดคล้องกับการดูแลปัจจัยด้าน (Hygiene Factors) [17] ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน และ 6) การปรับบทบาทผู้นิเทศ สู่การเป็นผู้ชี้แนะ (Coaching)ที่ คอยชมเชยให้กำลังใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (PositiveFeedback)ต่อความพยายามของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตรของปิยบุษ ภาณุจนะกันโห[4]และวัชรรา เล่าเรียนดี [8]ตลอดจนสอดคล้องกับ ตัวชี้วัดด้านการเสริมสร้างพลังใจ (Encouraging)ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 [1]

เอกสารอ้างอิง

- [1] กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา(2568). แผนปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1
- [2] จูไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน,กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- [3] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2560). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา,พิมพ์ครั้งที่ 2, นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] รุ่งชัชดาพร เวะชาติ (2563). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- [8] วัชรรา เล่าเรียนดี (2548).เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ,นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร
- [15] Harris, B. M. (1985). Supervisory Behavior in Education, 3rd edition, Prentice-Hall, New Jersey.
- [16] Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities, Educational and Psychological Measurement, Vol. 30 (3), pp. 607 - 610.

